

LITERATUUR-OVERZICHTEN.

WEEKBLADEN.

La Presse médicale. 1926, No. 104.

P. MAURIAC et E. AUBERTIN. *Insulino-résistances et diabète par neutralisation.* — De ongevoeligheid van sommige gevallen van diabetes voor insuline bewijst, dat dit syndroom niet volkomen wordt verklaard door insufficentie der interne secretie van het pancreas. Men vindt gevallen van diabetes met normaal pancreas, bij welke het product der interne secretie wordt geneutraliseerd, wat door verschillende oorzaken mogelijk is. Wordt deze oorzaak opgeheven, dan verdwijnt de diabetes; aldus wordt ook de intermitterende diabetes verklaard. Casuïstiek.

G. PORTMANN. *Le traitement chirurgical des vertiges par l'ouverture du sac endolymphatique.* — In gevallen van labyrinthitis serosa of bij hypertensie in de schedelholte, welke een sterke labyrinthreactie uitlokt, kan men door opening van den saccus endolymphaticus ontspanning brengen. PORTMANN paste deze operatie, waarvan de techniek aan de hand van vele afbeeldingen beschreven wordt, verschillende malen met goed gevolg bij den mensch toe.

L. GALLAVARDIN. *Le syndrome d'alarme dans l'administration de la digitale.* — De plotselinge dood bij hartlijders is gewoonlijk gevolg van kamerfibrilleeren. Dit wordt als regel voorafgegaan door eenige verschijnselen, die men ook zonder registreering kan herkennen: „rytme couplé”, ophooping van extrasystolen, korte, eenige seconden of minuten durende aanvallen van tachycardie. Deze verschijnselen kunnen spontaan optreden, doch worden ook vaak uitgelokt door de digitalisbehandeling en zijn dus een aanwijzing om deze onmiddellijk te staken.

A. RAVINA. *Tuberculose pulmonaire et cure marine.* — Literatuuroverzicht.

La Presse médicale. 1927, No. 1.

P. RAVAUT et DUCOURTIOUX. *Le traitement du rhumatisme et des septicémies blennorragiques par les injections intraveineuses de sérum antigonococcique.* — Niet alleen bij acute, doch ook bij chronische vormen van gonorrhöische arthritis en bij gonococcaemie is het serum van NICOLLE het specificum bij uitnemendheid. Men moet het echter intraveneus toedienen. Beschrijving der techniek van de behandeling en de door schrijvers verkregen uitkomsten.

R. DESCHIENS. *Comment dépister les infections parasitaires du tube digestif.* — Beschrijving van het onderzoek der ontlasting op protozoën en verschillende wormen. Het onderzoek moet 8 dagen achtereenvolgend worden verricht. Men late de patiënten zelf de versche ontlasting in een 5 pCt's oplossing van formol fijn verdeelen.

La Presse médicale. 1927, No. 2.

F. ARLÖING et A. DUFOURT. *Le virus tuberculeux filtrant et les acquisitions nouvelles sur l'hérédité tuberculeuse.* — Bij mensch en dier is bewezen, dat het filtreerbare tuberculeuse virus door de placenta van moeder op kind kan overgaan en dat hieraan hypo- en atrophieën van de zuigeling zijn toe te schrijven. Van dit virus zijn drie variëteiten bekend, van welke de eigenschappen en de verschillende afwijkingen, die zij bij pasgeboren proefdieren kunnen veroorzaken, worden beschreven.

H. WELTI. *Indications de la ligature des artères thyroïdiennes dans le traitement du goitre exophthalmique.* — Indien de leeftijd van den lijder, de aard en activiteit van het struma, ernstige gevolgen van de lobectomie doen vreezen, voere men eenige maanden vóór deze operatie de ligatuur der schildklierarteriën uit; hierdoor wordt het gevaar nagenoeg opgeheven. Reageert de lijder weinig op de onderbinding, dan kan men de operatie onmiddellijk laten volgen. WELTI geeft voorts eenige aanwijzingen omtrent de keuze der te onderbinden arteriën enz..

P. SMIT.

Wiener klinische Wochenschrift. 1927, No. 2.

Klinische Vorträge. W. KNOEPFELMACHER. *Avitaminosen.*

W. KERL. *Die Syphilisbehandlung im Wandel der Zeiten.*

Originalabhandlungen. R. KRAUS. *Zur Frage der präventiven Schutzimpfung gegen Tuberkulose nach CALMETTE mittels B.C.G.* — KRAUS kon aantoonen, dat intraperitoneale enting met B.C.G. bij de proefdieren typische tuberculeuse afwijkingen verwekt; deze haarden worden echter op den duur geresorbeerd, het dier is niet ziek er van en geneest (anatomisch). Juist omdat de B.C.G. nog tuberculeuse virulentie bezit, is te verwachten, dat immuniteit er door ontstaan kan, want het is reeds afdoende bewezen, dat avirulente tuberkelbacillen hiertoe niet in staat zijn.

W. PAULI. *Kolloidchemie und Medizin.* I. — In een reeks opstellen zal PAULI eenige lessen geven over colloïedchemie, voor zooverre deze van belang is voor artsen.

R. FLECKSEDER. *Eine seltene Ursache von Insuffizienzgeräuschen an den Aortenklappen.* — Twee gevallen met een doorboring van de aortaklep: beide keeren was tijdens het leven een zwak diastolisch geruisch gehoord. Dit is gewoonlijk niet het geval, als slechts een opening in een der kleppen bestaat, daar door het tegen elkander liggen van deze kleppen de opening vrijwel afgesloten wordt. Het geruisch wordt hier verklaard door atheromateuse verwijding van de aorta, waardoor de afsluiting werd opgeheven, dus eigenlijk een relatieve insufficiëntie.

E. AALER, H. ELIAS und E. SPITZ. *CHEYNE-STOKESSches Atmen und Phosphat-injektion.* — Het phosphaat verhoogt de prikkelbaarheid der hersenen. Als proef is bij lijdens aan CHEYNE-STOKES-ademen 80—100 cM³ normaal NaH₂PO₄-oplossing intraveneus ingespoten; bij 10 personen had dit achtmaal gunstig gevolg.

L. KRAMER und H. WOLF. *Epulus und Radium.* — Om de meestal verminkende operaties bij epulus te omgaan wordt aanbevolen het gezwel eenvoudig uit te snijden en daarna den bodem krachtig met radium te behandelen. Vier en dertig gevallen, de laatste jaren behandeld, genazen allen.

F. FEYSTER. *Tierexperimentelle und histologische Untersuchungen über das Aphthoid-Pospischill.* — Niet geheel geslaagde pogingen om de aphthoïde polypathie door entingen bij dieren te onderscheiden van de stomatitis aphthosa.

K. DÜCKELMANN. *Ueber die Behandlung der Genitalblutungen und Amenorrhoe mit Corpus-luteum-präparaten.* — In het corpus luteum komen 2 stoffen voor, luteamine, dat de bloeding bevordert, en luteolipoïed, dat de bloeding vermindert. In den handel zijn deze stoffen gebracht als agomensine en sistomensine (Ciba); enkele medegedeelde ziektegeschiedenissen toonen aan, dat zij met goed gevolg gebruikt kunnen worden bij amenorrhoe en bij menorrhagie van ovarialen oorsprong.

M. WEISZ. *Ueber eine neue Apparatur für Pneumothorax und Pneumoperitoneum.*

Richtlinien für die Praxis. T. KERMAUNER. *Welche Aussichten hat die Behandlung der Hyperemesis gravidarum?*

K. NÄTHER. *Blutgruppe und Vererbung.*

J. ED. ST.

The Lancet. No. 5393, 8 Januari 1927.

GEORGE R. MURRAY. *Adaptability in disease.* — Over het nut van maatregelen die het chronische patiënten mogelijk maken een zoo normaal mogelijk leven te leiden.

PHILIP BARLOW. *The clinical occurrence of sino-auricular block.* — Beschrijving van 4 gevallen en literatuur-overzicht over de sinds 1916 waargenomen gevallen. Het verschijnsel, van weinig klinische beteekenis, uit zich op het electrogram door wegblijven van het geheele complex.

HENRY MOLL and R. A. M. SCOTT. *Gastric secretion in GRAVES' disease.* — Verminderde zuurafscheiding werd waargenomen, en wel in toenemende mate en aantal, naarmate de ziekte langer bestaat. In een deel der gevallen is de oorzaak neutralisatie door snelle toetreding van gal, in een ander deel werkelijk verminderde afscheiding door sympathicus-prikkeling, evenals is aangetoond bij adrenaline-werking.

HANS FREDRIK HARBITZ. *Development of a tumour (fibro-sarcoma) after injection*

of salvarsan. — Na intramusculaire inspuiting van $\frac{1}{2}$ gram bleef een infiltraat bestaan, waaruit zich na 14 jaar het gezwel ontwikkelde.

H. J. PARISH and C. C. OKELL. *The titration of scarlet fever antitoxin in rabbits.* — Het aantal konijnen, dat door een gift antitoxine in leven wordt behouden bij toediening van een anders zeker doodelijke hoeveelheid roodvonk-streptocokken, geeft een maatstaf voor de werkzaamheid van dat antitoxine; de uitkomsten zijn gelijk aan die verkregen bij menschen ten opzichte van de DICK- en de verbleekingsreactie.

W. B. VAILE. *Pulmonary tuberculosis, a simple preventive.* — In 40 groote gezinnen met bacillenverspreiders bleek het al of niet besmet worden vrijwel samen te gaan met het al of niet bestaan van een afkeer voor vet. Vet-eters bleven vrij. Ham en spek alleen blijken onvoldoende.

HORACE M. SHELLY. *Observations on pellagra in Nyasaland.* — De ziekte komt voor onafhankelijk van gevangenschap of voedsel-samenstelling. Veranderingen in bloed (anaemie, eosinophilen) en darmkanaal (achloorhydrie) wezen op parasitentoxinen, welker werking op schildklier en zenuwstelsel de ziekteverschijnselen verklaren. Toediening van schildklier (130 mgr. daags) gaf snelle en meest blijvende verbetering.

S. T. IRWIN. *Hernia through the transverse mesocolon.* — Na gastro-enterostomie voor 7 jaar, geleidelijk ontstaan onder toenemende dyspepsie-verschijnselen. De geheele dunne darm bleek door het gat geglipt. Herstel.

J. W. THOMSON. *A case of bronchial cyst.* — De gevulde cyste, zoo groot als een mandarijn, veroorzaakte stenose van strottenhoofd en pharynx, doch ledigde zich periodiek in den mond.

A. J. HAWE and F. S. PATERSON. *Acute leukaemia complicated by syphilis.* — Na arsenicum-inspuiting wegens ulcus durum ontstond een snel tot den dood voerende lymphocyten-leukaemie.

The Lancet. No. 5394, 15 Januari 1927.

W. A. LISTER. *Statistical investigation into the causation of pulmonary embolism following operation.* — Berust op 195 gevallen van embolie na operatie en 12 na beenbreuken. Embolie wordt veelvuldiger met toenemenden leeftijd; operaties door den voorsten buikwand veroorzaken meer embolie dan andere; dijbeenbreuk geeft ook groot gevaar. Daar bijna alle embolie na buikwandsnede uit de groote buikaderen komen, wordt de oorzaak gezocht in bloedstilstand in die vaten door onvoldoende middenrif-adembaling, benevens (vooral bij dijbeenbreuk) ontbreken van spierwerking. Adem oefeningen en massage der beenen worden ter voorbehoeding aanbevolen.

THOMAS LUMSDEN. *On the nature of immunity to implanted malignant tumours.* — Wordt uitvoerig gerefereerd.

MAURICE DAVIDSON. *Haemohtysis of obscure origin, a critical account of two unusual cases.* — In het eerste geval, waarin geen tuberculose of bronchieëctasie was aan te toonen (geen lipiodol-foto gemaakt), werd de oorzaak, op grond van schaduw op de foto, rechts vermoed en aan die zijde een pneumothorax aangelegd, welke ondanks voortgaan der bloedingen werd volgehouden, die ten slotte ophielden, ook na ontplooiing. In het tweede geval, evenzoo behandeld, doch doodelijk afloopend door spontanen pneumothorax, bleek de oorzaak bij de lijkopening een bronchus-carcinoom.

WILLIAM GUNN. *Intravenous injections of gentian violet in the treatment of rheumatic carditis.* — Wekelijksche inspuitingen van 30 tot 60 cM³ (naar leeftijd en capaciteit van den bloedsomloop) der oplossing 1:400, welke verdunning geen necrose of thrombose brengt, gaf goed gevolg in 8 van de 10 ernstige gevallen; in één geval werd de inspuiting slecht verdragen door onvoldoende hartwerking.

DUNCAN MACMILLAN and JOSEPH RACE. *A case of meningitis.* — Nauwkeurige opgave van het beloop der scheikundige afwijkingen in het lumbale vocht.

W. G. EVANS. *Cancer of the breast with unusual sequel.* — Na operatie en lood-inspuiting dood door bloeding uit een verweekte metastase in het pancreas. Het haematoom vertoonde zich bij de symphysis.

CORNELIS WINTER. *A note of combined amnesia.* — Door zeer lichte roes met aether-chloroform (2:1), onder zorgdraging dat het opwindings-tijdperk niet werd bereikt, werden operaties met plaatselijke gevoelloosheid niet hinderlijk gevoeld en lieten zij geen herinnering na.

J. PINKHOF.

Medizinische Klinik. 1927, No. 2.

J. VORSCHÜTZ, *Ueber Eigenbluttherapie.* — Deze behandeling wordt sterk aanbevolen bij tal van acute infectieziekten, bij furunkels en carbunkels en vooral bij bronchopneumoniën na operaties. Men spuit gedefibrineerd bloed intraveneus of onveranderd bloed intramusculair in. Voor het eerste stijge men dagelijks in hoeveelheden van 2 tot 12 cM³, voor het laatste neme men 20 tot 80 cM³.

M. GUTMAN und E. KOHN. *Ueber Magenchromoskopie.* — De uitscheiding van neutraalrood door den maagwand na inspuiting in de spier of in de ader werd vergeleken met de bekende functieproeven van de maag. Het bleek, dat deze uitscheiding geheel evenwijdig loopt met de zoutzuur-afscheiding (versnelde neutraalrood-uitscheiding bij hyperchlorhydrie, vertraagde bij hypochlorhydrie, afwezig bij achylie.) De chromoscopie is de gevoeligste methode ter beoordeeling der zoutzuurafscheiding van de maag.

C. BARON. *Erfahrungen mit dem DEGWITZschen Masernschutzserum.* — Noch als voorbehoedmiddel, noch ter voorkoming van verwickelingen en ter verkrijging van een lichter ziektebeloop had het serum veel waarde. Alleen de incubatietijd werd in veel gevallen verlengd.

T. STERNBERG. *Muskelzeichen bei Lungentuberkulose.* — Beschrijving van een methode om lichte spiercontracturen aan de zijde van de longaandoening vast te stellen.

J. URBACH. *Oertliche Betäubung bei kleinen Eingriffen durch blosse Kompression.* — De huid in het naburige gezonde weefsel wordt in een groote plooi opgenomen en samengedrukt. Voordeelen: eenvoudigheid, bloedeloosheid en besparing aan ongevoelloosmakende middelen.

O. ADLER. *Lues und Senkungsreaktion.* — De bepaling van de bezinkingssnelheid der roode bloedlichaampjes (volgens WESTERGREN) heeft groote waarde in de beoordeeling van de activiteit van de syphilis. Vooral bij tabes en paralyse is deze ook een aanwijzing of een antiluetische kuur aan te raden is of niet.

L. LOEWENSTEIN. *Zur Behandlung des Basalzellenepithelioms.* — Terwijl in het algemeen bij deze gezwellen de radium-behandeling de voorkeur verdient, werd een geval waargenomen, waar hiervan geen werking werd gezien, zoodat een operatie noodzakelijk werd. Dit gezwel zat aan het oor. Uit de literatuur bleek, dat deze gezwellen, wanneer zij aan het oor gelegen zijn, gewoonlijk slecht op radiumstralen reageeren.

B. FISHER. *Ueber einen merkwürdigen Fall von Fremdkörperaspiration.* — Een boordeknoopje, door een opening van de luchtpijp aan den hals (tengevolge van een vroegere schotverwonding) buiten weten van den lijder in den bronchus gekomen gaf aanleiding tot verettering van de long. De patiënt werd door ribsectie en verwijdering van het vreemde lichaam op geleide van den bronchoscoop gered.

L. GOLDSCHMIDT. *Lumbalpunktion zur Behandlung des Erbrechens im Säuglings- und Kleinkindesalter.* — Het braken wordt aan meningismus toegeschreven en het goede gevolg van de lumbale puncties door verlaging van den liquordruk verklaard.

S. JELLINEK. *Wiederbelebungsstudien an mit Leuchtgas vergifteten Affen.* — De gunstige werking van lobeline kwam in deze proefnemingen niet steeds zonder twijfel vast te staan.

LEICHTENTRITT und OPITZ. *Untersuchungen über die trypanoziden Serumsubstanzen bei Hämophilie.* — Op een enkele uitzondering na, die aan een bepaald tijdperk na sterke bloeding wordt toegeschreven, werden bij haemophilie-lijders de bij gezonden steeds aanwezige trypanocide bestanddeelen gemist.

J. PREUSZ. *Ueber Sideroplen.* — Een goed werkend ijzerpraeparaat, waarvan de voordeelen zijn, dat het aangenaam smaakt en zoo noodig in de spier kan worden ingespoten. Dit laatste wordt aanbevolen bij bloedende maagzweer.

G. H. SCHNEIDER. *Ueber Erfahrungen mit der Lyssia-Salbe.* — Gunstige ervaringen, vooral bij kloven in de tepels.

F. ZOLLINGER. *Einige Bemerkungen zur Frage der Tuberkulose der Haut, Schleimhäute und Weichteile nach Unfällen.* — Literatuurbeschouwing en mededeeling van eenige gevallen, waarin de verwonding al of niet een rol heeft gespeeld.

H. ZIEMANN. *Neueres aus dem Gebiete der Infektionskrankheiten, der Parasitologie und der tropischen Pathologie.* Vervolg van het overzichtsreferaat.

P. VAN PAASSEN.

NEDERLANDSCHE LITERATUUR.

Geneeskundige Gids. — V, 1: A. SIKKEL, Bij den aanvang van den nieuwen jaargang; J. KOOPMAN, Laboratoriummethodes voor den practischen arts. Tweede reeks, I. — 2: C. E. BENJAMINS, Over septumhaematoom en -absces. — 3: H. KLINKERT en H. VAN DIJK, SKODA contra OPPOLZER; A. SIKKEL, SKODA en VON OPPOLZER. — 4: A. SIKKEL, LAËNNEC(1826—1926); M. J. F. VAN OPPEN, Placenta praevia; TH. SCHEFFELAAR KLOTS, Over de behandeling van polycystische nier.

Geneeskundig Tijdschrift der Rijksverzekeringbank. — XII, 1: V. GRAVESTEN, Invaliditeit in den zin der wet bij oogaandoeningen; P. H. VAN EDEN, Kooloxydevergiftiging, encephalitis lethargica, Parkinsonisme; P. H. VAN EDEN, Glioom en ongeval.

P. M.

Staatsverzekeringsgeneeskunde.

HET STANDPUNT VAN DEN CENTRALEN RAAD VAN
BEROEP TEGENOVER HET BEGRIP „ONGEVAL”,

DOOR

D. BROCX, controleerend-geneeskundige der Rijksverzekeringbank te
's-Gravenhage.

Het eerste artikel van de Ongevallenwet 1921 zegt, dat zekere personen onder bepaalde omstandigheden „verzekerd zijn tegen geldelijke gevolgen van ongevallen”. In de wet is echter niet te vinden, wat lijkt op een nadere omschrijving van hetgeen onder een ongeval moet worden verstaan. Dat, nu de bank vijf en twintig jaren bestaat, er nog geen groote overeenstemming bestaat omtrent dit vraagstuk, is reeds herhaaldelijk en nog kortelings gebleken, nadat ik in deze rubriek een korte beschouwing geschreven had over een uitspraak van den Raad van Beroep te 's-Gravenhage onder de titel „*De plaats van het ongeval*” (*N. T. v. G.*, I., No. 26, bldz. 2894). Uit een ingezonden stuk van SNOECK HENKEMANS bleek, dat er zelfs bij personen, die zóó nauw betrokken zijn bij de uitvoering van de ongevallenwet, groot verschil van meening bestaat. De verschillende meeningen kan men wel in twee groepen verdeelen:

1°. die, welke door het bestuur der bank wordt gedeeld en ook door mij in het aangehaalde artikel werd verdedigd, en uitgaat van het denkbeeld, dat door het woord „ongeval” in bedoelde wet uitsluitend wordt aangeduid „de ongevalsgebeurtenis”;